

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1277137/2

בית הדין הרבני האזורי ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב יצחק אושינסקי – אב"ד, הרב מאיר קאהן, הרב יעקב מ' שטיינהויז

התובע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד שלום פוריס ועו"ד שי חיים אניספלד)

נגד

הנתבעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד שירה דרורי-סאלם ועו"ד אבנר סאלם)

הנדון: דחיית סידור הגט לפרק זמן מוגבל לשם קידום ההליך הרכושי עוד טרם הגט

החלטה

בפנינו תביעת גירושין של התובע.

נזכיר האמור בסיומה של החלטת בית הדין מיום ט"ז בכסלו תשפ"א (2.12.20) תחת הכותרת "מתווה דיוני להמשך ההליך":

הובהר לצדדים כי השאלה העקרונית עתה, לאור הסכמתם העקרונית של שני הצדדים להתגרש, היא, האם להתגרש עתה, עוד לפני סיום ההליך הרכושי והכתובה, כבקשת הבעל, או רק לאחר ההליכים הנ"ל, כבקשת האישה.

בית הדין הציע לצדדים לטעון באשר לכך בעל פה כעת או להגיש סיכומיהם בכתב באשר לכך.

בא כוח הבעל מבקש לטעון בעל פה היום באשר לכך, ובאת כוח האישה מבקשת להגיב בכתב.

ובכן, בית הדין מחליט על הגשת טיעוני הצדדים באשר לכך בכתב (נזכיר – עסקינן בטיעונים לשאלה ספציפית, ולא בסיכומים של תיק). הודע לצדדים כי התנאי להגשת הטענות בכתב היא טענות בהיקף של 3 עמודים בלבד, ללא כל נספחים, מוצגים או ראיות נלוות. הצדדים לא הביעו התנגדות לכך, ובכל מקרה זו החלטת בית הדין. הטענות באשר לכך יהיו בגודל ובגופן המקובל ויוגשו במקביל על ידם בתוך 7 ימים מהיום, ובהם יוכלו שני הצדדים להביע עמדתם באשר לסדר הדברים, גט בתחילה, או סיום ההליך הרכושי בית המשפט והכתובה, טרם הגט.

נבהיר כי הפרת החלטה זו עלולה להביא למצב של מתן החלטה ללא התייחסות לסיכומי הצד שבוחר לחרוג מהיקף הסיכומים הנדרש או שבחר שלא להגישם במועד.

בנוסף, נזכיר האמור בסיפא של סעיף ע"ז לתקנות הדיון באשר לסיכומים:

בית-הדין רשאי, לפי ראות-עיניו, להרשות לתובע לענות בנקודה מסוימת או בנקודות מסוימות לסיכום של הנתבע.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ומבחינת בית דין זה, בנקודה ספציפית זו, שאינה סיכומי התיק בכללותו, אין צורך בקבלת תגובת צד אחד לטיעוני הצד השני, ובית הדין לא יאפשר זאת, והצדדים לא יבקשו זאת. רק אם בית הדין יראה צורך מיוזמתו לבקש תגובה שכזו לשם הבהרה, הוא ינהג כן מיוזמתו.

והתקבלו כתבי הטענות של שני הצדדים. בית הדין אינו מוצא צורך לקבלת תגובה לטענות.

הנתבעת טוענת כי יש לסיים את הליכי הרכוש והכתובה ורק לאחר מכן לסדר את הגט, ובפרט במקרה דנן לטענתה. מביאה מקורות הלכתיים להצדקת טענתה, כולל האמור בהחלטת בית הדין הגדול מיום ' בתמוז תש"פ (2.7.20) (בתיק 1248559/1) הרשומה בכתבי טענותיה. ובפרט שהאיש הוא זה שרוצה להתגרש, והאישה מבקשת את זכויותיה. כן טוענת שתביעת הבעל לגירושין נגועה בחוסר תום לב קיצוני, כמפורט בסעיף ב לכתבי טענותיה, ואף טוענת כי הבעל מונע מהאישה את חלקה בפנסיה שלו, ולטענתה "לא ניתן להותיר את האישה במצב מחפיר ללא כל מקור הכנסה ומול שוקת שבורה".

התובע טוען בכתב טענותיו, כי הקרע בין הצדדים התרחש לפני שנים (כשנת 1993), לא קשר מקובל של נישואין, מכחיש את טענות האישה כי הוא פגע בה מינית או היה אלים כלפיה. לטענתו, האישה לא "משמשת" עם בעלה כבר 20 שנה ולא זכאית לכתובה, היא רוצה להשתלט על הרכוש המשותף של הצדדים, כן רוצה להמשיך ולקבל מזונות אישה, דורשת את רוב כספי הפנסיה של הבעל, ולהמשיך להתגורר בדירה המשותפת, וכן כבר גזלה מהרכוש המשותף 600 אלף שקלים, ורוצה לקבל את הגט במועד המתאים לה. טוען כי בני הזוג שונאים זה את זה, וכל יום מעגן את הצדדים. אין חשש שלאישה לא יהיה מהיכן להיפרע לאחר הגט לאור התיק המתנהל בבית המשפט. מציין מקורות הלכתיים להצדקת טענותיו, מאמרים ופסקי דין. לכן מבקש להורות על מתן גט לאלתר ודיון על הכתובה לאחר הגט.

ובכן, טרם מתן החלטה, ולשם מתן רקע – אף שבאריכות מה – נציין את התנהלות התיק עד כה, תוך ציטוט מהחלטות קודמות שנתנו בו.

השתלשלות העניינים בתיק עד כה

ראו האמור בהחלטת בית הדין מיום כ"ט בחשוון תשפ"א (16.11.20) (הדיון הראשון שהתקיים), כן ראו מתוך האמור בהחלטת בית הדין מיום א' בכסלו תשפ"א (17.11.20) באשר לבקשת הנתבעת לדחיית דיון ועיכוב ביצוע החלטת בית הדין. ונזכיר מתוך האמור בהחלטת בית הדין מיום כ"ט בחשוון תשפ"א (16.11.20):

[...]

למעשה, העובדות שאינן שנויות במחלוקת בין הצדדים הן, כי בהתאם להחלטת בית המשפט, הנתבעת זוכה למזונות אישה מהבעל (לטענת באת כוחה, מדובר בסך 4000 ש"ח) וכן שהיא גרה לבדה בדירתם של הצדדים. כן ראו המתואר בהחלטה הנ"ל, כי טענתה העיקרית של באת כוח הנתבעת היא, שיש לסיים את הליכי הרכוש בבית המשפט עוד טרם הדיון בגט (במקרים רבים, הכוונה שמאחרי טענה זו היא, שיש לסיים את הליכי הרכוש לשביעות רצונו של המבקש זאת, טרם שיסכים לתת או לקבל גט).

כן בפנינו החלטת בית הדין הגדול מיום ב' בכסלו תשפ"א (18.11.20):

הובאה לעיוני בקשת באת כוח האישה לדחיית מועד הדיון שנקבע למחר על פי החלטת הדין האזורי ירושלים לפני יומיים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בקשה זו באה בצירוף מסמכים רפואיים שניתנו על ידי רופא פסיכיאטר שהמליץ לאישה שלא להופיע בדיון ותיחשף לבעל מחשש להחמרה במצבה.

היום המציאה באת כוח האישה חוות דעת פסיכיאטרית נוספת ובו שוב ניתנה המלצה לדחיית ההליך המשפטי.

עיינתי בחומר המצורף הכולל תגובת האיש ובא כוחו המתנגד לדחיית מועד הדיון וכן בהחלטות בית הדין האזורי.

לאחר העיון ושיקול הדעת הנדרש עמדתי שאין לדחות את הדיון אולם לאפשר לאישה שלא להופיע עם הבעל אלא להופיע בגפה בפני בית הדין בהרכב מלא עוד לפני הדיון, שיתרשם מהאישה ומחוות הדעת שניתנו, ויחליט על פי שיקול דעתו האם יש צורך לדחות את הדיון לכל הפחות עד שיקבע מומחה מטעמו שיבדוק את מצבה הרפואי של האישה.

ההחלטה תינתן על ידי כל חברי ההרכב, ככל שאחד הדיינים יבקש לדחות את הדיון עד לבדיקה על ידי רופא מטעם בית הדין, אזי יידחה הדיון. נימוקי.

חשש סכנה והדרדרות בריאותית מצריך החלטה בהרכב מלא.

יש להעביר עותק מהחלטה לבית הדין האזורי ירושלים בהקדם האפשרי.

יש להעביר עותק מהחלטה זו לצדדים ובאי כוחם.

לאור כל האמור, נתנה החלטת בית הדין דנן מיום ג' בכסלו תשפ"א (19.11.20):

הובאה לעיוני החלטת בית הדין הגדול מאתמול ב' בכסלו תשפ"א (18.11.20); ובדיון שיתקיים (הדיון שהיה קבוע להיום נדחה, כאמור בהחלטה קודמת), בית הדין ינהג כפי הוראת בית הדין הגדול (בפתח הדיון, בית הדין יתרשם ממצבה של הנתבעת שתופיע בפנינו בגפה, כאמור בהחלטה הנ"ל), ויהיו הצדדים ערוכים לכך.

ואכן, ביום ט"ז בכסלו תשפ"א (2.12.20) התקיים דיון בהתאם להוראת בית הדין הגדול, ובין השאר נרשם כך בהחלטה מהיום הנ"ל:

למעשה, הנתבעת הציגה אישור רפואי מחודש נובמבר 2020, מאת פסיכיאטר ד"ר רוזקי (קופ"ח כללית), בה רשם בסיכום הדיון כי הנתבעת סובלת מהפרעות PTSD והפרעות דיכאון וחרדה על רקע דחק משפחתי ואירועים קשים שחוותה במהלך נישואיה, נמצאת כעת בטיפול פסיכותרפיה במרפאתנו ומטופלת תרופתית. עוד רשם שם:

"לקראת עדות בית משפט בשבוע הבא ר' סובלת המתגברות חרדות ותסמיני PTSD וחשה כי אינה מסוגלת להיחשף לבעלה ולעמוד על ידו בבית המשפט".

וסיים שם:

"לאור מצבה הנפשי הנוכחי והתגברות בתסמיני PTSD אני ממליץ כי המטופלת תימנע מעדות בבית משפט ומחשיפה לבעל בחודשים הקרובים מחשש להחמרה במצבה הנפשי".

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בפתח הדיון היום, בית הדין מבהיר כי לשיטתו, ובהתאם להחלטת בית הדין הגדול הנ"ל, הבעל ובא כוחו ימתינו מחוץ לאולם, והאישה ובאת כוחה יישארו באולם.

ניתנה לצד הבעל זכות תגובה. בא כוח הבעל מבקש כי האישה תישאר בגפה ללא באת כוחה, כפי החלטה בית הדין הגדול לטענתו, וטוען: לא יכול להופיע צד אחד ללא צד שני.

מגיבה באת כוח האישה: בהחלטת בית הדין הגדול נרשם כי יש לאפשר לאישה שלא להופיע עם הבעל אלא להופיע בגפה, והיא יכולה להיות מיוצגת.

בית הדין מבהיר כי בהתאם להחלטת בית הדין הגדול, הדיון המקדים נועד להתרשם מהאישה וממצבה הרפואי, אך קיים צורך כי האישה תוכל לשוחח באופן חופשי עם בית הדין ובאופן הרגוע ככל שניתן. לכן הודע לצדדים כי תוכל באת כוחה של האישה להיות נוכחת בדיון עם הנתבעת, ללא נוכחות הבעל ובא כוחו (אף אפשרות זו משתמעת מהחלטת בית הדין הגדול), אך לא יתאפשר לבאת כוח האישה להתערב או להפריע בכל דרך לבית הדין להתרשם ישירות מהאישה עצמה. הובהר כי זה לא יהיה דיון טענות מקדים אלא רק התרשמות בית הדין מהאישה עצמה.

משכך, בא כוח הבעל יצאו מהאולם, ובית הדין שוחח עם האישה עצמה, כדי להתרשם ממצבה, וללא רישום פרוטוקול, שאינו נצרך בנסיבות העניין.

בית הדין שוחח עם האישה בהרחבה, בעיקר בשאלות של *small talk*, והתרשם כי היא מבינה היטב את הנעשה, צלולה בדעתה לחלוטין, אף שנצפה שסובלת מקושי להיות נוכחת יחד עם בעלה במקום אחד או לקיים דיון במתכונת רגילה של נוכחות צד שני או מייצגיו בדיון (האישה רעדה בגופה באופן משמעותי במהלך כל השיחה בפני בית הדין, וקולה רעד וגמגם לאורך כל השיחה).

בשלב זה הוכנסו כל הצדדים לדיון, ולאחר הפעלת שיקול הדעת, כולל באפשרויות ההלכתיות לשמיעת בעל דין אחד שלא בפני חברו (והאמור עקרונית בתקנה ק"א לתקנות הדיון), הודע לצדדים כי עמדת הנתבעת באשר לגירושין (ולא עמדת באת כוחה) תישמע בנפרד בתחילה וללא נוכחות הבעל או באי כוחו, ותירשם בפרוטוקול, ולאחר מכן ננהל דיון בהשתתפות באי כוח הצדדים, ללא נוכחות האישה. החלטה זו, לשמיעת עמדת האישה בתחילה (לפני הצגת הטענות של התובע), נבעה מהתרשמות בית הדין כי ככל והאישה תישאר עוד זמן בבניין בית הדין, יקשה הדבר על קבלת עמדתה הרציפה והאוטנטית באשר לגירושין. לכן בית הדין אף סטה מהנוהל הרגיל כי עמדת התובע תישמע ראשונה, והחליט לשמוע בתחילה את עמדת האישה, ולאחר מכן לשחרר לדרכה.

בא כוח הבעל טען כי שמיעת האישה לבדה נוגד תקנות ודין, אך בית הדין עמד על החלטתו הנ"ל.

האישה ובאת כוחה נכנסו לאולם והאישה מסרה את טענותיה.

[...]

עד כאן עיקרי טענות הנתבעת.

באת כוח האישה לא הורשתה להתערב, להגיב או לטעון, כל מהלך טיעוני הנתבעת, אף שישבה לצידה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לאחר שסיימה הנתבעת את טענותיה, היא שוחררה לביתה, וטענותיה הרשומות בפרוטוקול, הודפסו לעיון צד הבעל שהמתינו מחוץ לאולם (ואף לצד האישה), טרם קיום המשך הדיון בפני בעלי הדין ובאי כוחם, מלבד האישה עצמה, ששוחררה מנוכחות בדיון זה.

לאחר זמן, הוכנסו הצדדים לדיון (הבעל ובא כוחו, ובאת כוח האישה), והדיון נמשך במתכונת הנ"ל.

הובהר לצדדים כי בית הדין שואף לשמוע את תגובת הבעל לדברי האישה.

טוען בא כוח הבעל: לפי תקנות ס"ג, ס"ח, בית הדין יוכל להודיע לצד השני כדי לחקור, ופה בית הדין עצמו שמע במעמד צד אחד, ונשללה האפשרות לחקור את הצד השני.

בית הדין הבהיר כי אף באת כוח האישה לא תוכל בשלב זה לחקור את הבעל, כשם שבא כוח הבעל לא חקרו את האישה. ותהיה השוואה בין בעלי הדין.

מוסיף בא כוח הבעל: אין השווייה, זה התנהל עקום. אני מחפש להיות תכליתי, ואבקש משפט רקע ואז לתת הצעה. אני מבקש כי הבעל לא ישמיע את טענותיו היום, ושבת הדין ייתן החלטתו.

טוענת באת כוח האישה: לבית הדין יש סמכות להוציא בעל דין או להכניס בעל דין, ולנוכח החלטתו של בית הדין הגדול.

בית הדין מכבד את עמדת הבעל, שהושמעה מאת בא כוחו, שלא להשמיע את תגובת הבעל לטענות האישה, ובית הדין ימשיך במתן החלטותיו.

בשלב זה, מציע בא כוח הבעל את הצעתו, שלדבריו, מיועדת אף לאזני הצד השני, כדי לייעל את ההליך ולחסוך אותו, כטענתו.

מציע בא כוח הבעל: לאישה יש טיעון כלכלי לקבל כתובה ומזונות, אז האיש מציע לסידור גט לאלתר, ונושא הכתובה ידון בהמשך על ידי בית הדין, בכפוף לזכות לחקור לפי סדרי הדין. לצדדים דירה משותפת, היה בחשבון 600 אלף שקלים והאישה לקחה את הכסף ותחזיר 300 אלף שקלים, ותיק המזונות בבית המשפט. והדירה תימכר. הבית שווה מיליון 600 אלף שקלים. היא תובעת נזיקין, כדי לצאת עם כל הדירה וכן פנסיה שלא חצי חצי.

מגיבה באת כוח הנתבעת: האישה כיבדה את החלטת בית הדין למרות הקושי שלה. והבעל בחר שלא לטעון. תקנה נ"ז ותקנה נ"ה מקנות לבית הדין סמכות רחבה. הבעל תבע הכול בבית משפט. הכול נדון בבית משפט. ושם הסמכות. הגט צריך להינתן לאחר בירור סוגית הרכוש. קבוע דיון בבית משפט ליום 22.12.20. ביקשנו פטור מהתייצבות האישה ואין החלטה של בית משפט. יש תביעה נזיקין גבוהה בבית משפט. האישה לא עבדה, אין לה הכנסה, לשניים קצבת מל"ל, והבעל זכאי לפנסיה משתי קופות. ההצעה שלו שהפסדנו את כל התיק בבית משפט. הסיכוי בבית משפט גבוה. הפנסיה היא מקור ההכנסה של האישה. ההצעה לא מקובלת עלי.

כך שהצעת הבעל לא התקבלה על ידי האישה, ונחזור להליך הדיוני.

עד כאן הובאו ציטוטים מתוך החלטות שכבר נתנו בתיק.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

דיון והכרעה

ובכן, למעשה הצדדים פרודים כבר פרק זמן ממושך (לפחות שנה וחצי לא יחד בבית, ולטענת הבעל, עוד פרק זמן ממושך של שנים רבות ללא יחסי אישות). העובדות שאינן שנויות במחלוקת בין הצדדים הן, כי בהתאם להחלטת בית המשפט, הנתבעת זוכה למזונות אישה מהבעל (לטענת באת כוחה, מדובר בסך 4000 ש"ח) וכן שהיא גרה לבדה בדירתם של הצדדים.

טענתה העיקרית של הנתבעת היא, שיש לסיים את הליכי הרכוש בבית המשפט ואת תביעת הכתובה עוד טרם סידור הגט, ולטענת הבעל, יש להתגרש בתחילה, טרם סיום שאר ההליכים. וחלוקים הצדדים בשאלה זו.

למעשה, ישנם בסוגיה זו צדדים לכאן ולכאן, שתלויים אף בנסיבות התיק, ושני הצדדים היטיבו לפרט את הנימוקים ההלכתיים לכך במסגרת כתבי טענותיהם. ונציג בקצרה את הדיון ההלכתי באשר לכך, והתאמתו לנידון דנן.

רצוי לסיים את הליכי הרכוש לפני הגט

ידוע המובא ברמ"א בסדר הגט, סעיף פא:

"וישאל הרב אחר הכתובה ושתחזור לבעל הכתובה או תמחול לו, כדי שלא יבואו אחר כך לידי קטט מחמת הכתובה ושיאמר הבעל על מנת כן לא גירשה" (בשם מהר"י מינ"ץ).

דהיינו שישנה חשיבות לסיים את כל ההתחשבות הכספית, ובעיקר את הכתובה, טרם סידור הגט, כדי שלא יאמר הבעל כי אם היה יודע שעדיין רובץ עליו חיוב, לא היה מגרש.

ואמנם, עיין בשו"ת בנין ציון (לר"י עטלינגר, סימן קמד) שהעלה שעל פי האמת, החשש מאמירתו הזו של הבעל היא רק חשש של לעז, אף שעל פי האמת אין הדבר כן, וניתן לדון בממון אף לאחר הגט, אך סיים כי:

"אף שהראיתי פנים להקל בדין זה, עם כל זה לא מלאני ליבי לחלוק על דין פשוט של סדר הגט, אמנם מכל מקום, מי שלבו רחבה ורואה קלקולים בחדול הגט, ורוצה לסמוך על דעתו להקל, לענ"ד ימצא סמיכה קצת בהערות הנ"ל".

הרי שלשיטתו מעיקר הדין ניתן להותיר את עניני הממון לאחר סידור הגט, כאשר מוצא הדיין צורך ונחיצות לכך (כגון משום חשש אפרושי מאיסורא).

בנוסף, כדי לפתור את בעיית החשש הנ"ל שיאמר הבעל וכו', די בהודעה לבעל כי האישה תהא רשאית לתבוע כתובתה אחר הגט, והודעה זו ניתנת לבעל במסגרת החלטה זו (שלאחר שנה, ככל ולא יסתיים ההליך הרכושי, אזי הכתובה תידון לאחר הגט, כאמור להלן), כך שאין כבר חשש להוצאת לעז כנ"ל.

וראו האמור בהחלטת בית הדין הגדול מיום י' בתמוז תש"פ (2.7.20) (בתיק 1248559/1):

ככלל, על פי ההלכה יש לסיים את הדיונים והפסיקה בענייני הרכוש והכתובה ורק לאחר מכן יש לסדר את הגט.

[...] ובפרט שמעיקר הדין אין לדון בין גרוש לגרושתו וכדאיתא בכתובות (כה, א) ונפסק בשולחן ערוך (אבן העזר סימן קיט) וכמה כרכרו האחרונים לתת

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הסבר למה שנוהגים בפועל ולא חוששים להלכה זו. לפיכך אף במקום שיש היתר לדבר אין להשתמש בו אלא במשורה.

על כן מחובתנו להדגיש שככלל על פי ההלכה הצרופה יש לסיים עניינים רכושיים ופסיקת כתובה ורק אחר כך לסדר הגט.

בסדר הגט (אבן העזר סוף סימן קנד, אות פא) כתב הרמ"א :

"וישאל הרב אחר הכתובה ושתחזור לבעל הכתובה או תמחול לו כדי שלא יבואו אחר כך לידי קטט מחמת הכתובה ושיאמר הבעל על כן לא גירשה"

מקור הדין במהר"י מינץ (סימן קג). וכך בסדר גט ראשון למהר"ם רבי יוזפש (אותיות ריט ורמה). ושם (אות רכ) כתב :

"ויזהירם הרב שלא יהיו קשורים ביחד בשום דבר, אך אם יש איזה חלוקים ביניהם יפשו אוהביהם או קרוביהם על ככה [...]"

כלומר: יש לפסוק בכל התביעות הממוניות שביניהם לפני סידור הגט כדי שלא יצטרכו לבוא ולדון יחד על עניינים שביניהם גם אחרי הגירושין, וכן כדי שהבעל לא יוכל לטעון אחר כך "אילו הייתי יודע שענייני הממון יגמרו כפי שנגמרו לא הייתי נותן גט פיטורין" ומשום החשש שיבוא להוציא לעז על הגט.

כך שאכן ישנה חשיבות לסיום כל ההליכים בין הצדדים, כולל רכוש וכתובה, עוד לפני הגט.

במקום הצורך ניתן לסדר גט אף לפני סיום הליכי הרכוש

מאידך, יש מקום לדחות את טענות האישה לדחיית הגט לאור אי סיום ההליך הרכושי, שהרי הצדדים בסכסוך קשה מאוד, בהליך משפטי מורכב הכולל מספר תביעות, ואין הצדקה להמתין עם סידור הגט עד לסיום ההליך הרכושי, ובכך להעצים עוד יותר את הסכסוך האישי ואת התקלות העוללות לצאת ממצב זה (ועל פי שיטת בנין ציון, לר"י עטלינגר, סימן קמד, שמעיקר הדין ניתן להותיר את ענייני הממון לאחר הגט, כאמור לעיל, וכל שכן בנסיבות דגן, שבית המשפט הוא זה שעוסק בחלוקת הרכוש ולא בית הדין, ולא נדע כמה זמן ייקח לו להשלים מלאכתו).

בית הדין משוכנע כי אין סיכוי להשבת השלום לבית זה, ואף שני הצדדים חפצים להתגרש והם מצויים בסכסוך ואיבה קשים. אף זאת מצטרף לתובנה כי אין להמתין עם סידור הגט עד להגעה להסדר כולל בין הצדדים.

בעניין זה, ראו אף האמור בהחלטת בית הדין הגדול בתיק אחר (תיק 902112/2):

יש לפעול על פי המתווה שקבע בית הדין האזורי שיש להתגרש ולאחר מכן תידון תביעת הכתובה וחלוקת הרכוש. זו הדרך הנכונה והיעילה ביותר לסיום חיי הנישואין כאשר הסכסוך קשה שבין הצדדים.

ועיין בשורת הדין (חלק ז, עמוד תעט, ערעור בבית הדין הגדול על החלטת בית הדין להורות על גירושין קודם הסדרת הממון), שם הצדיק הגר"מ אליהו זצ"ל את החלטת בית הדין האזורי, והסיק שלמרות האמור ניתן לנהוג כך, כאשר ישנו חשש שהליך הבריור הרכושי עלול לארוך זמן ממושך, ובינתיים אין הצדדים יכולים להמשיך את חיי הנישואין שביניהם.

וראה עוד בספר שורת הדין (חלק יז עמוד שנד, ערעור בבית הדין הגדול. פס"ד מאת הדיינים הגאונים הרב שלמה משה עמאר – נשיא, הרב שלמה דייכובסקי והרב עזרא בר שלום) שכתבו כך :

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

למעשה, האישה מבקשת להמתין לפסיקת בית המשפט בעניין הרכוש, ודבר זה בלבד מעכב את הגט. מצב זה, שבו אין האישה חפצה בבעלה וכל מטרתה להחזיק בו לצורך הישגים רכושיים, וגם לאחר פסיקת ביהמ"ש לכשיפסוק, מי יודע אם תתרצה – מביא לחיוב גט וכו'.

הרי שעיקוב הגט שאינו תלוי בהליכים שלפנינו, הרי הוא עיגון לשם עיגון, והינו עילה לחיוב גט.

דברים דומים נכתבו אף בפסק דין אחר (ראה שורת הדין יז עמוד קלט. ערעור בבית הדין הגדול, בפני הדיינים הגאונים הרב שלמה דייכובסקי, הרב שלמה בן שמעון והרב עזרא בר שלום), שם כתבו כך:

הדברים אינם נראים לנו, ואין סיבה לעכב את הגט בגלל דיונים המתנהלים בערכאה אחרת. ההסבר היחיד שיש לתת למצב זה, הוא שהמערערת מבקשת להשתמש בגט כבן ערובה להשגת דרישותיה הכספיות, במידה ובית המשפט לא ייעתר להם. על כך, יש בהחלט לקבוע חיוב גמור בגט.

ונביא ציטוט נוסף מפסק דין בית הדין הגדול (תיק מספר 1758, לא פורסם, במותב הדיינים הגאונים: הרב שלמה משה עמאר - נשיא הרב שלמה דייכובסקי, הרב עזרא בר שלום) שכתבו כך (אודות אישה שמעכבת את הגירושיה לשם השגת מטרות ממוניות):

מן החומר שבתיק עולה שאכן יש מקום לחיוב בגט. שני הצדדים אינם רוצים זה בזה, כפי שקבע בית הדין האזורי, ועל כך לא הוגש ערעור על ידי המשיבה. אף על פי כן, מסרבת המשיבה לקבל גט, בכדי להבטיח את ביצוע פסק הדין לחלוקת רכוש שנידון בבית המשפט – במידה ועמדתה לחלוקת הרכוש לא תתקבל שם וכו'. אנו סבורים שאין להשתמש בגט כמנוף להישגים רכושיים, בנושא שנידון בערכאה אחרת. הצדדים אינם חפצים זה בזה, והדיון נסב כולו על הרכוש בלבד וכו'.

כך שבנידון דנן, שהפירוד ארוך והאיבה קשה (ושניהם רוצים להתגרש) ונראה שהאישה מעכבת את סידור הגט כדי להרוויח דמי מזונות אישה שנפסקו לה בבית המשפט וכדי למקסם את הישגיה בתביעה הרכושית המתנהלת בבית המשפט, אין מקום להמתין עם סידור הגט עד לסיום ההליך הרכושי.

כתובה

באשר לכתובה של האישה; אמנם מובא ברמ"א (אבן העזר סימן קיט סעיף ו), שלעיתים זכותה של האישה לדרוש לדון בכתובה עוד טרם הגט, ברם, ראו חלקת מחוקק (ס"ק ה) ובית שמואל שם (ס"ק ו), שבמקרה ועל האישה להתגרש (או מחויבת בכך), כבנידון דנן ששני הצדדים לא רוצים זה את זה ומעגנים זה את זה, לא שמורה לה זכות זו. מלבד האמור, יתכן והאישה לא זכאית לכתובתה, כגון שבמסגרת איזון הזכויות המתנהל בבית המשפט, זכויות הבעל עודפות על זכויותיה מעבר לדמי חיוב הכתובה, כמקובל בפסיקה.

כן ראו האמור בפסק דין בית הדין הגדול בתיק 1226302/1:

גם מה שפסק הרמ"א שיש לסיים את עניין הכתובה לפני הגירושיה, הוא דין מחדש שמטרתו שלא להוציא לעז על הגירושיה, כלומר שאם הבעל ייתן גט ואחר כך יפסקו שחייב בכתובה, יש לחוש שיאמר הבעל שלא על דעת זה נתן את הגט. אבל מעולם לא נאמר שיש לעכב את הגט עד שיהיה הסכם על נכסי מלוג ונכסי צאן ברזל השייכים לאישה. מה גם שבמקרה זה שישנו הליך רכושי על ממון הרבה, והבעל מוכן לעקל מחלקו ברכוש את סכום

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הכתובה, שאין בזה כל חשש. ועיין בזה מה שנכתב ופורסם ביום ט"ז בשבט תש"פ בתיק מס' 1125604/8 מנשיא בית הדין הגדול, שאפילו לגבי חיוב כתובה שנשאר ברמ"א שצריך לסיימו לפני הגירושין, מכל מקום ניתן פסק דין ארוך ומנומק מדוע ישנם מקרים שאין לעכב את הגירושין עד לדיון על הכתובה. וכן הובא בפסק דין בקונטרס "משכיל לדוד – פסקי דין" מפסק דין בתיק 880581/9 מבית הדין הגדול שאין צד אחד יכול לעכב או להתנות את הגירושין עד לסיום ההליך הרכושי.

כך שישנם מצבים שניתן לדחות את הדיון בכתובה עד לאחר הגט, וכך גם בנידון דנן, שהצדדים פרודים כבר זמן ממושך, ושניהם כבר לא חפצים זה בזה, והאיבה גדולה.

מכל האמור עולה כי ישנם צדדים לכאן ולכאן בנידון דנן באשר לקביעת סדר הדברים; גט לפני סיום ההליכים או לאחריהם.

ברם, ככל שנורה כי סידור הגט יתקיים רק לאחר פסק דין סופי של בית המשפט בתיק הרכוש, קיים חשש ממשי כי הבעל יעוגן שנים רבות עד לסיום ההליך הסופי בבית המשפט.

לטענת הבעל, הצדדים כבר שנים רבות ללא יחסי אישות, אף הפירוד הפיזי הוא לפחות שנה וחצי. משכך, לא נוכל לאפשר לצדדים להמשיך במצב זה של עיגון הדדי עוד שנים רבות.

מסקנה

לאור כך האמור, בית הדין מחליט כי בשלב זה, לא יסודר הגט, ובית הדין יואיל להמתין עוד 12 חודשים עם סידור הגט בפועל לשם קידום ההליך הרכושי בבית המשפט. הכתובה בכל מקרה לא תידון עתה, שהרי בהתאם לעמדת בית דין זה, חיוב סך הכתובה, ככל וקיימת חבות, תלוי באיזון הזכויות הכספיות שבין הצדדים, סוגיה הנדונה עתה בבית המשפט ועדיין לא הוכרעה.

לאחר תום 12 חודשים מעתה, ובמידה ולא יושג הסכם בין הצדדים בבית המשפט או שלא יסתיים ההליך הרכושי שם, מכל סיבה שהיא, אזי ייקבע מועד לסידור גט אז (בתום 12 חודשים מהיום) לאחר בקשה מתאימה של הצד המעוניין; והגט יבוצע בתחילה, אף קודם סיום ההליך הרכושי בבית המשפט, וכן הכתובה תידון ותוכרע רק לאחר הגט.

ברם, במידה ויושג הסכם בין הצדדים עוד קודם לכן, בית הדין יאות להקדים את סידור הגט בהתאם למה שיוסכם, לאחר בקשה מתאימה של הצד המעוניין.

ניתן לפרסם לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום כ"ט בכסלו התשפ"א (15/12/2020).

הרב יעקב מ' שטיינהויז

הרב מאיר קאהן

הרב יצחק אושינסקי – אב"ד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה